

**Białowodzka Góra – Rozdziele
5 października 2013 r.**

Pamięci
Walczących o Niepodległość Polski
żołnierzy oddziału partyzanckiego Armii Krajowej
pod dowództwem **ppor. Józefa Toczka Topora**
w latach 1943-1945,
żołnierzy oddziału partyzanckiego Wojsko Polskie
pod dowództwem
kpr. Władysława Janura Białego
Jana Peciaka Graba
w latach 1945-1947
oraz
Stanisława Widła Prawego, Lisa
i Kazimierza Augustyna Miecza
z oddziału Wojsko Generała Andersa
poległych w walce z obławą UB
dnia 2 października 1953 r.
w 60 rocznicę śmierci

Upamiętnienie partyzantów walczących o Wolność Polski z okupantem niemieckim w latach 1939-1945
i Żołnierzy Wyklętych – uczestników narodowego powstania przeciw sowieckiej i komunistycznej
dominacji, walczących o Niepodległość Polski w latach 1945-1953.

Stanisław Wideł

urodził się 2.05.1925 r. w Zawadce-Rozdzielu, jako syn Władysława i Rozalii z d. Kalisz. Miał liczne rodzeństwo. Został ochrzczony w kościele w Tęgoborzu. Uczęszczał do szkoły w Chomranicach. Na początku II wojny światowej został wcielony do Baudienstu (niemieckiej Służby Budowlanej). Żeby uniknąć pracy na rzecz okupanta ukrył się w Ujanowicach. W 1944 r. wstąpił do oddziału AK pchor. Józefa Toczka „Topora”, przyjmując pseudonim „Fiołek”. Po 1945 r., rozpoczął walkę z nowym okupantem sowieckim.

Działał pod pseudonimami: „Prawy”, a później „Lis”. Należał do organizacji podziemnej „Wojsko Polskie”, a potem „Wojsko Generała Andersa”. W 1946 r. jego grupa, została rozbita na Rozdzielu. W tym czasie poznał kobietę swojego życia Jadwigę. W 1947 r. urodził się im syn Stanisław. Ojcu nie było jednak dane go wychować. Staszek poprosił Jadwigę, aby ułożyła sobie życie bez niego. W konspiracji pomagali mu okoliczni mieszkańcy, także księża. UB nadal tropiło konspiratorów, urządzając rewizje w domu rodzinnym i w gospodarstwie siostry - Stefanii Połomskiej. Przez tydzień więzili i przesłuchiwali jego szwagra, Władysława. Macocha Staszka, Teresa, także nie ugięła się ubeckim obietnicom. Ojciec, Władysław Wideł, był przesłuchiwany i bity w limanowskim UB, stracił zdrowie i zmarł w 1949 r. Stanisław spodziewając się zasadzki UB, obserwował bezpiecznego miejsca pogrzeb ojca. Ukrywał się przed wyspami i zdrajcami kilka lat. Zaczął myśleć o przedostaniu się za granicę. W ostatnim okresie jego życia, towarzyszem tułaczki partyzanckiej był Kazimierz Augustyn ze Żmiącej. 2.10.1953 r. ukrywali się obaj w Klęczanach. Staszka bezpieka zdradził szkolny kolega, donosząc, że partyzanci przebywają w stodole jego szwagra. Podczas obławy, S.Wideł rzucił granat (który nie wybuchł), ale pozwolił zyskać na czasie. Ostrzeliwał się i biegł w dół przez tory, następnie rzekę Smolnik. Postrzelony w nogę przebiegł przez drogę, cały czas pod ostrzałem pościgu. Niedaleko zarośli i drzew padł śmiertelny strzał. Według dokumentacji UB, był to strzał samobójczy. Charakter rany wlotowej na lewej łopatce, widocznej na zdjęciach może sugerować, że został jednak zastrzelony. Bezpieka zapisała: „...przy zwłokach znaleziono książeczkę do modlitwy, zapiski modlitewne, medalik oraz pistolet Parabellum. Rany w nogi i inne części ciała, strzałem w serce popełnił samobójstwo...”. W akcji brało udział 115 żołnierzy KBW pod dowództwem majora Lipińskiego oraz 9 pracowników UB, w tym major Stypczyński na czele”. Tymczasem Urząd Bezpieczeństwa rozpuścił wieść, że Stanisław Wideł żyje i zeznaje. Jego cichy pochówek odbył się 3.10.1953 r. Poszukiwania podjęte przez rodzinę doprowadziły do ustalenia, iż spoczął na cmentarzu komunalnym w Nowym Sączu przy ulicy Rejtana – klasa III nr 26546, jednak nie udało się odnaleźć jego mogiły.

Anna Połomska, Łukasz Połomski

Kazimierz Augustyn

syn Jana Augustyna i Józefy z d. Pajor urodził się 13.05.1925 r. w Żmiącej. Członek organizacji „Wojsko Polskie” ps. „Miecz”. W latach 1947-1950, po śmierci Ludwika Zelka kierującego organizacją i rozformowaniu oddziału, pozostałymi członkami grupy dowodził Władysław Bukowiec „Stal”. W zabudowaniach rodzinnych Augustynów ukrywał się w czasie wojny dowódca placówki AK w Ujanowicach Wincenty Rosiek „Dołner” oraz Stanisław Wideł „Lis”, „Prawy”.

Po śmierci Władysława Bukowca, zabitego przez UB w obławie we wrześniu 1950 r. przeżył i ukrywał się później w wielu wioskach i w Nowym Sączu, gdzie według niektórych relacji przebrał się za księdza. Razem z S. Widłem ukrywali się na terenie powiatu nowosądeckiego i limanowskiego. Stali się praktycznie samotnymi partyzantami, idealistami walczącymi o suwerenność Ojczyzny; stanowili typową grupę przetrwania, unikającą obław UB i KBW oraz rekwirującą towary i pieniądze z instytucji państwowych. Do podbijania kwitów rekwizycyjnych używali pieczęci „Wojsko Generała Andresa”. Do grupy dołączyli Władysław Fecko „Kruk” i Jan Zając „Wilk”. W latach 1949–1953 przeprowadzili 18 rekwizycji na terenach powiatów nowosądeckiego, brzeskiego, bocheńskiego i limanowskiego. W październiku 1952 r. zostali schwytani Fecko i Zając. Od tej pory działali we dwóch. Wydani zostali przez agentów UB Stanisława Gargasa (informator „Ropa”), w którego zabudowaniach nocowali i Stanisława Smajdora (informator „Zygmunt”). Kazimierz Augustyn próbował uciec ze stodoły gospodarstwa. Według dokumentacji ubeckiej zmarł w drodze do szpitala, w wskutek ciężkich ran odniesionych w głowę. Znalaziono przy nim pistolet Parabellum, 2 magazynki z 11-ma nabojami, 3 blankiety kwitów rekwizycyjnych, 2 modlitewniki, medaliki, krzyżyki i 2 płaszcze.

Fotografie poległych z dokumentacji UB: Stanisława Widła i Kazimierza Augustyna
(publikowane dzięki uprzejmości Biura Edukacji Publicznej Instytutu Pamięci Narodowej w Krakowie).

Program:

godz. 10.00-12.00

Złot Gwiaździsty na Białowodzką Górę (Rozdziele) (616 m n.p.m.)

wejście planowane wybranymi trasami:

nr 1 - Marcinkowice - Łazy- Białowodzka Góra (616 m n.p.m.) (szlak żółty-4,1 km)

Start z przystanku autobusowego w Marcinkowicach o godz. 10.00

nr 2 - Marcinkowice - Łazy - Lemiesz - Zamczysko (505 m n.p.m.) - Białowodzka Góra (616 m n.p.m.) (szlak spacerowy czerwony, później zielony -5,3 km)

Start z przystanku autobusowego w Marcinkowicach o godz. 10.00

nr 3 - Tęgoborze (Pałac Stadnickich) - Biała Woda - Zamczysko (505 m n.p.m.) - Białowodzka Góra (616 m n.p.m.) (szlak zielony -3,8 km)

Start z przystanku autobusowego w Marcinkowicach o godz. 10.30

godz. 12.00-13.00

Prelekcja historyczna przy wspólnym posiłku dla uczestników Złotu

godz. 14.00-15.00

Msza Święta za poległych i pomordowanych "Żołnierzy Wyklętych"

godz. 15.00-15.30

Odsłonięcie pomnika ku pamięci żołnierzy AK i partyzantów walczących o Wolność i Niepodległość Polski w latach 1939-1952

godz.15.30- 16.00

Rekonstrukcja historyczna z udziałem grup rekonstrukcji historycznej z Nowego Sącza i Gorlic

Organizatorzy:

Parafia p. w.
św. Stanisława Bp
w Tęgoborzu

MUZEUM
OKRĘGOWE
W NOWYM SĄCZU

Współorganizatorzy:

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

